

[Alfred Jensen.]

ind for en forbedring, kan den være samfundsmæssigt uheldig, for ikke at sige uforvarlig, men der står dog i loven, at det skal undersøges, om det er forsvarligt at foretage ændringer af ældre ejendomme, d. v. s. bygget før 1890. Hvis man ville gå ind for mit ændringsforslag, kunne man overføre den bestemmelse på alle de forandringer, der her bliver tale om.

Ministeren spørger, om det er rimeligt, at blot halvdelen af lejerne skal kunne afgøre, om forandringerne skal foretages. Ja men jeg er villig til at ændre de 50 eller 51 pct., hvordan man nu skal udtrykke det, til 60 eller 70 pct., hvis det er det, man har at indvende imod mit ændringsforslag. Det forekommer mig blot urimeligt slet ikke at tage hensyn til lejernes interesser. Jeg kan da godt se, at der kan være tilfælde, hvor det ville være fordelagtigt og rimeligt at foretage forbedringer af de pågældende ejendomme, men hvor det ville slå vedkommende lejeres økonomi fuldstændig i stykker. Derfor er det altså rimeligt at spørge lejerne og lade deres interesse veje med i afgørelsen. Som sagt, de problemer, der her foreligger, skal jo løses, og helst inden vi kommer frem til 1959.

På samme måde er det med bytning af lejligheder. Jeg er fuldkommen indforstået med, at der kan være adskillige forhold, som man ikke godt kan omtale i en lov, og som kan begrunde, at en vært ikke så gerne vil have en lejer ind i sin ejendom. Men vi har heller ikke foreslået, at hver gang to lejere træffer aftale om at bytte, skal ejeren godkende det. Vi har foreslået, at hvis en ejer ikke vil samtykke i en sådan aftale, kan den indbringes for en instans, boligudvalget. Jeg gad dog se, om ikke en sådan instans ville have så megen forståelse for de argumenter, som f. eks. ministeren har fremført, at den kunne træffe en rimelig og retfærdig afgørelse. Ellers ville jeg aldrig have stillet et sådant ændringsforslag, for så ville det have været alt for stift og meningsløst.

Jeg kan ikke se rettere, end at begrundelsen for at stille disse to ændringsforslag er så reel, at det ville være helt urimeligt af mig at tage dem tilbage. Derfor vil jeg spørge, om man er villig til at behandle

ændringsforslagene i et udvalg mellem anden og tredje behandling; i så tilfælde ønsker jeg ikke nogen afstemning her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1 af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 2394).

forkastedes med 122 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 2 af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 2394).

forkastedes med 123 stemmer mod 6.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forsikringsvirksomhed.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 949, fremsættelsen i tidenden sp. 2008).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1039, fremsættelsen i tidenden sp. 2008, jfr. sp. 2012).

Lovforslagene sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Det foreliggende lovforslag vedrørende forsikringsvirksomhed afløser lov om livsforsikringsvirksomhed af 1922 og lov om skadesforsikringsvirksomhed af 1934, der i forslaget er sammenarbejdet til én lov. Ved udarbejdelsen af lovforslaget har man tillige søgt lovfæstet den forsikringsretlige praksis, der administrativt har kunnet gennemføres i kraft af ministeriets tilsynsmyndighed. Endvidere er

[K. Axel Nielsen.]

de nye bestemmelser udarbejdet under hensyn til aktieselskabslovens almindelige selskabsretlige regler, idet aktieselskabsloven hidtil ikke har omfattet livsforsikringsaktieselskaber. Endelig er der affattet lovbestemmelser for de gensidige selskaber, der omfattes af loven, d. v. s. samtlige gensidige selskaber med undtagelse af de små selskaber, der kun virker inden for et meget snævert område.

Der er altså her tale om et lovforslag, der for det første er en koordinering af gældende lovbestemmelser, for det andet en kodifikation af gældende praksis og for det tredje en nyskabelse på lovgivningens område, idet forslaget udfylder huller i forsikringslovgivningen.

Den egentlige grund til, at dette lovgivningsarbejde presser sig på netop nu, er vel nok den vigtige detalje i lovkomplekset, der omhandler anbringelsen af livsforsikringsselskabernes forsikringsfonds, idet de gældende regler, der har bestået næsten uforandret siden 1904, næppe er tidssvarende. Disse fonds kan anbringes i for det første obligationer udstedt af eller i et vist omfang garanteret af den danske stat, for det andet kreditforeningsobligationer, for det tredje bank- eller sparekasseindskud, for det fjerde obligationer udstedt af eller garanteret af danske kommuner, for det femte pant i faste ejendomme efter reglerne, der gælder for anbringelse af umyndiges midler, for det sjette pant i egne forsikringer, altså inden for genkøbsværdien, for det syvende lån i værdipapirer i klasse med de foregående — herunder falder f. eks. „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s obligationer, telefonselskabernes og andre koncessionerede virksomheders obligationer — og for det ottende de faste ejendomme, som selskabet har hovedkontor i, eller som det bliver nødt til at overtage efter tvangsauktion.

Efter lovforslaget tillades disse fonds tilige anbragt i hypotekforeningsobligationer og i videre omfang end hidtil i faste ejen-

domme. Endvidere, og det er det vigtigste, tillades det efter nærmere fastsatte regler livsforsikringsselskaberne på eget ansvar at anbringe indtil 15 pct. af fondsmidlerne på anden måde, f. eks. i aktier, dog kun i aktier indtil 15 pct. af et enkelt aktieselskabs samlede aktiekapital.

Hvis disse bestemmelser var de eneste nye i lovforslaget, tror jeg, det ville være let at opfylde den højtærede handelsministers ønske om en hurtig og velvillig behandling. Jeg kan i hvert fald for mit vedkommende være enig i, at disse ændringer hurtigst muligt bør gennemføres; men sagen er ikke så enkel som så.

Lovforslaget indeholder en del nye, vigtige bestemmelser, og skal behandlingen her i folketinget være andet og mere end en formssag, er en grundig udvalgsbehandling nødvendig. Selv om jeg herved kan tilsige den højeste grad af velvilje, vil det af let forståelige grunde knibe med tilsagn om en hurtig behandling, i hvert fald når dette udtryk tages i betydningen hurtig gennemførelse.

Lovforslaget bygger på det forarbejde, der er udført af et af handelsministeriet i 1952 nedsat sagkyndigt udvalg; dette udvalg har afgivet betænkning nu i efteråret efter at have holdt ikke mindre end 107 møder. Betænkningen er ikke enstemmig, idet et medlem, rådsformand O. B. Kofoed, har afgivet en særudtalelse, der på adskillige efter min opfattelse vigtige områder går imod flertalsbetænkningen og dermed imod lovforslaget.

Det gælder således spørgsmålet om, hvorvidt loven bør omfatte de brandforsikrings-selskaber, der står under tilsyn af justitsministeriet. Det gælder ligeledes spørgsmålet om, hvor stor en del af aktiebeløbene der skal indbetales for hver aktie, når nye forsikringsselskaber stiftes. Lovforslaget forhøjer beløbet fra 25 pct. til 50 pct., men særudtalelsen går ind for, at hele aktiebeløbet, altså 100 pct., bør indbetales ved stiftelsen, således at man kommer helt bort fra forskrivningssystemet.

[K. Axel Nielsen.]

Særudtalelsen gælder endvidere spørgsmålet om, til hvilken kurs skadesforsikrings-selskaberne i deres årsregnskab skal opføre beholdningen af børsnoterede obligationer. Lovforslaget tillader, at obligationerne opføres til et gennemsnit af indtil 5 års kurser, medens rådsformand Kofoed er af den opfattelse, at brug af gennemsnitskurser i skadesforsikrings-selskaber er uheldig. Særlig peger han på det uheldige i, at brug af gennemsnitskurser vil kunne benyttes til udbetaling af større aktieudbytte, end regnskabet ellers ville berettige til.

Særudtalelsen i betænkningen kan ikke ganske acceptere lovforslagets bestemmelser om overdragelse af skadesforsikringsbestand fra et selskab til et andet, idet disse bestemmelser betegnes som et brud på den almindelige retsregel om, at ingen er pligtig at tale, at en debitor sætter en anden debitor i sit sted.

Endelig tager særudtalelsen afstand fra bestemmelserne i lovforslagets § 130, stk. 2, hvorefter det tillades Lloyds herværende korrespondenter at drive erhvervsvirksomhed uden at være registreret som dansk selskab.

På alle de nævnte områder følger lovforslaget flertalsbetænkningen.

Jeg skal ikke her ved lovforslagets første behandling tage bindende standpunkt til løsningen af disse principielle spørgsmål, men jeg skal ikke lægge skjul på, at rådsformand Kofoeds, som det synes mig, velbegrundede særstandpunkter tiltaler mig.

Betænkningen er just ikke sommerferielæsning. Den er prisværdig kortfattet og systematisk opbygget; måske er dog kravet til kortfattedhed drevet for vidt. Det er således påfaldende, at bestemmelsen i lovforslagets § 8, stk. 3, der er enslydende med den tilsvarende bestemmelse i livsforsikringsloven af 1914, hvorefter godkendelse af et nyt selskab ikke kan nægtes med den begrundelse, at der ikke er behov for selskabet, slet ikke omtales i betænkningen. Det er påfaldende, fordi det af bilag 1 til betænkningen fremgår, at netop dette spørgsmål har beskæftiget udvalget. Bilag 1 indeholder to spørgsmål, som udvalgets formand har stillet kolleger i en række fremmede lande, og det første spørgsmål er netop spørgsmålet om, hvorvidt adgangen til at

drive livsforsikringsvirksomhed i det pågældende land er fri. Af svarene synes det at fremgå, at der kun i England er fuld frihed, medens det for de øvrige adspurgte gælder, at staten i varierende grad har kontrol med oprettelsen af nye livsforsikrings-selskaber. Kun Norge har en til den danske regel svarende bestemmelse. Bestemmelsen har sikkert været velbegrundet i 1914 ud fra den tids forhold og den tids tankegang, men nu i rationaliseringens tidsalder kan det vel være rimeligt at spørge, om der bør være fuldstændig frihed til at oprette et ubegrænset antal livsforsikrings-selskaber, ja, om vi i det hele taget bør have flere, end vi har. Få, men store selskaber må give den billigste form for forsikringer. Jeg skal afholde mig fra nu at tage endelig stilling til bestemmelsen, men denne og de øvrige principielle spørgsmål, som jeg har nævnt, vil jeg være glad for at få udførligt belyst i udvalget.

I øvrigt vil jeg udtale min anerkendelse af, at den højtærede handelsminister så hurtigt efter betænkningens afgivelse har taget initiativ til at få gennemført en ny lovgivning for forsikringsvirksomhed. Jeg er enig i, at det er påkrævet nu at få skabt klare lovbestemmelser på dette område, og derfor kan jeg på mit partis vegne tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Jeg kommer derefter til forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser. Det udvalg, jeg nævnte før, havde også til opgave at undersøge, om der bør tillades pensionskasser større frihed ved anbringelsen af kassernes midler. Hele udvalget går — efter udførligt at have redegjort for de modstående hensyn, der gør sig gældende — ind for, at pensionskasser bør være undergivet de samme regler som livsforsikrings-selskaber med hensyn til måden, hvorpå midlerne kan anbringes. Jeg kan ganske slutte mig til udvalgets og den højtærede handelsministers indstilling og kan på mit partis vegne give tilsagn om en hurtig og velvillig behandling af dette lovforslag.

Paabød: Det foreliggende lovforslag om forsikringsvirksomhed er særdeles godt forberedt. Lovforslaget følger på alle væsentlige punkter det forslag, som er udarbejdet af det udvalg, som handelsministeriet nedsatte i 1952, og som afgav betænkning i

[Paahøl.]

efteråret. Dette udvalg repræsenterer jo den højeste sagkundskab, både juridisk og forsikringsteknisk, og når dertil kommer, at lovforslaget i den form, hvori det nu foreligger, har været forelagt for Assurandør-Societetet, Livforsikringsselskabernes Forening og forsikringsrådet, og at disse institutioner er gået helt ind for det, skulle det vel kunne regne med en forholdsvis let gang gennem folketinget. Jeg kan på mit partis vegne tilsiige en velvillig behandling.

Lovforslaget skal jo afløse livsforsikringsloven og skadesforsikringsloven. Det samler en række bestemmelser, som nu findes spredt i forskellige love — firmaloven, aktieselskabsloven og andre — og foretager en modernisering af disse bestemmelser. Værdien heraf skulle være åbenbar; det skulle være egnet til at skabe større klarhed og overskuelighed til gavn både for forsikringsselskaberne og for tilsynet med forsikringsselskaberne, som udøves af forsikringsrådet.

Af realitetsændringerne er den væsentligste den, der vedrører anbringelse af forsikringsfondens midler. Hovedvægten må naturligvis nu som før lægges på betalings- evnen, og derfor må hovedparten af forsikringsfondens midler anbringes på samme måde som tidligere. Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen nævnte disse anbringelses- måder, hvortil ifølge lovforslaget kommer hypotekforeningsobligationer. Men man tager nu også i det foreliggende lovforslag et vist hensyn til værdifastheden, idet 15 pct. af forsikringsfondens midler skal kunne anbringes i andre værdier efter friere skøn; navnlig tænkes der på aktier, dog således at kun 15 pct. kan anbringes i et enkelt selskabs aktier. I og for sig kunne man måske uden risiko gå videre ad denne vej, men man må jo bøje sig for den megen sagkundskab i udvalget, som erklærer, at den foreslåede ændring i øjeblikket tilfreds- stiller forsikringsselskaberne; man kan nemlig ikke tænke sig, at forsikringsselskaberne i større omfang kan købe aktier op, uden at det vil bevirke en stærk forhøjelse af kurserne på aktier, idet den samlede danske aktiemasse er forholdsvis lille. Aktiemassen er således opgjort til kun at andrage ca. 4,4 milliarder kr., medens massen af forsikrings-

obligationer andrager 14 milliarder kr., altså flere gange så meget. Det hænger jo sammen med vort erhvervslivs struktur, idet landbruget og byggeriet finansieres over kreditforeningerne og ikke gennem aktieselskabsformen. Om noget større op- køb af aktier kan der derfor formentlig ikke blive tale; men jeg anser det for værdi- fuldt, at der nu dog bliver en vis mulighed for også at tænke på værdifastheden i det omfang, denne kan sikres gennem køb af aktier — det er jo heller ikke nogen fuld- stændig værdifast pengeanbringelse.

Der er et punkt, som jeg gerne vil nævne. Loven omfatter jo ikke statsanstalten for livsforsikring. Da vi i december måned behandlede et lovforslag om ændring i loven om statsanstalten for livsforsikring, nævnte jeg den urimelige skattemæssige begunstige- lse, som statsanstalten for livsforsikring nyder, idet den både er fri for at betale ejendomsskatter til stat og kommune af sin bygning og også er fri for at betale indkomst- skat af lejeindtægterne. Det er et ufravige- ligt krav fra mit parti, at dette spørgsmål bliver taget op, idet det er ganske uantage- ligt, at statsinstitutioner konkurrerer med private erhvervsvirksomheder, hvis det ikke sker på lige vilkår. Den højtærede finans- minister lovede i december, at spørgsmålet skulle blive taget op i forbindelse med den videre behandling af ligningsloven. Dette er, så vidt jeg ved, ikke sket, og jeg hen- stiller, at det nu sker, da jeg ellers må for- beholde mig at tage spørgsmålet op i for- bindelse med behandlingen af dette lov- forslag.

Hvad angår drøftelsen af enkeltheder, er jeg enig i, at den må vente til den tekniske gennemgang i udvalget. Jeg er enig med det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen i, at vi må have en meget grundig udvalgsbe- handling og derunder gennemgå de for- skellige spørgsmål. Også jeg har bemærket mig rådsformand Kofoeds særudtalelse. Det bliver også nødvendigt at foretage en realitetsundersøgelse af de spørgsmål, som rådsformand Kofoed har fremdraget.

Jeg kan tilsige mit partis støtte til en hurtig og velvillig behandling af forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pen- sionskasser, det andet lovforslag, der i dag er til behandling.

Aksel Møller: Somme tider har man jo egentlig grund til at være godt tilfreds med, at folk ikke altid får deres hedeste ønsker opfyldt. Jeg kom til at tænke på det, da disse lovforslag blev fremsat. I 1945 stillede socialdemokratiet sig jo noget anderledes over for forsikringsvirksomheden, end det ærede medlem hr. K. Axel Niensens tale i dag erindrer os om. Det var dengang, partiet skrev den lille bog, som hedder „Fremtidens Danmark“. Jeg har et eksemplar med; det er ét ganske værdifuldt eksemplar, det er med dedikation. „Med venlig hilsen, Jens Otto Krag“, står der i det. Da var socialdemokratiets stemning over for forsikringsvæsenet den, at det skulle samles på nogle få statslige og kooperative virksomheder, for, mente man, på den måde kunne samfundet få kontrol over det milliardbeløb, som programmet „Fremtidens Danmark“ siger forsikringsselskaberne administrerer. Lad os være taknemlige i dag, alle i det høje ting, for, at det altså ikke dengang var politisk muligt at virkeliggøre dette program.

En af grundene til, at det ikke var politisk muligt at realisere en sådan teori, var vel egentlig den, at vort forsikringsvæsen i det store og hele er en sund løsning af forsikringsopgaverne i Danmark og i det danske folk. Den omstændighed, at der efter en kommissionsbehandling, som har været dygtig og meget grundig, foreligger så få forslag, som det faktisk er tilfældet, til ændringer i den nugældende forsikringslovgivning, som jo da i alt fald har flere årtier på bagen, er jo en kompliment til den måde, hvorpå forsikringsvæsenet i Danmark er organiseret, og til den måde, hvorpå det virker. Vi kunne godt i det store og hele have klaret os med den lovgivning et stykke tid endnu, men på den anden side har jo den økonomiske udvikling i alt fald på ét område sat et vigtigt spørgsmål vedrørende denne lovgivning på dagsordenen nu. Det er vel også netop dette spørgsmål: hvilke midler der skal kunne anses for at være i stand til at dække forsikringsfonden, der har været så påtrængende, at det har sat kommissionsarbejdet i gang og har ført til de forslag om ændringer i den gældende lovgivning, som de foreliggende lovforslag er udtryk for. Men det er jo en udvikling, som ikke er dikteret af

forsikringsvirksomheden i Danmark; den er dikteret af den almindelige økonomiske udvikling. Den realpolitisk eller, om man vil, realøkonomisk mest betydningsfulde ændring i disse lovforslag — både det om forsikringsvirksomhed og det om tilsyn med pensionskasser — er jo, at man vil indrømme en større smidighed, en større frihed i dispositionerne ved anbringelse af forsikringsfondens midler. Var ikke det problem dukket op, kunne vi uden videre have sagt, at det går såmænd nok med den lovgivning, vi har.

Dermed er ikke sagt, at der ikke samtidig er indføjet en række i og for sig fortræffelige forbedringer; det drejer sig imidlertid mere om løsningen af praktiske problemer end om ændringer i de faktisk bestående forhold. Jeg kan tilføje vedrørende de minima, det mindstemål af kapitalkrav, man hidtil har stillet ved starten af forsikringsselskaber, at også her er det den økonomiske udvikling, der har dikteret, at man nu finder det praktisk og fornuftigt at forandre minimalkravene, forhøje den kapital, der bør være til stede ved starten af forsikringsselskaber.

I og for sig kunne man vel egentlig sige, at dermed havde man omtalt de væsentligste ting i disse lovforslag — og jeg vil gerne have, at man skal opfatte det, jeg har sagt om lovforslagene, sådan, at mit parti er velvilligt indstillet og i et udvalg vil hjælpe den højtærede minister til at få lovforslagene gennemført så hurtigt, som det lader sig gøre, når vi nu skal vende hver enkelt paragraf i hånden under udvalgsarbejdet — men jeg vil dog alligevel, når jeg nu er kommet herop, falde for fristelsen til at gøre nogle få bemærkninger yderligere.

I 1952 var man jo inde på tanken om større dispositionsfrihed ved anbringelse af forsikringsfondens midler. Dengang blev man stående ved 10 pct., nu har man foreslået 15 pct., og jeg har den opfattelse, at dette i og for sig ikke er et tal, som er fastslået eksakt med al en sagkundskabs muligheder for at motivere det. Man kunne vel sige, at der her er udøvet et skøn, og jeg går ud fra, at dette skøn kan drøftes i folketingsudvalget. Vi har jo været igennem en periode, hvor man godt kunne ønske sig at forsikringsmidler i en noget større

[Aksel Møller.]

udstrækning end 10 pct. — og måske i en større end de her foreslåede 15 pct. — havde kunnet anbringes på anden måde end den, som gælder i den nuværende lovgivning.

Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. Paabøl fandt, at den samlede kapital anbragt i aktier her i landet er for lille til, at man turde slippe en større efterspørgsel efter aktier løs. Men man må vel heroverfor have lov til at spørge, om vi ikke hidtil i vort land i alt for ringe udstrækning har haft mulighed for at finansiere investeringerne ved udvidelse af aktiekapitalerne. Det er jo, når alt kommer til alt, investeringsopgavernes løsning, vi så ofte beskæftiger os med ved forhandlingerne i det høje ting, da investeringsopgavernes løsning er forudsætningen, eller en væsentlig forudsætning for, at den forbedring af det danske erhvervslivs stilling, vi alle sammen ønsker, kan finde sted. Derfor synes jeg, at det må være af værdi at åbne en mulighed for, at der i højere grad, end det hidtil har været tilfældet, kan finde en udvidelse af aktiekapitalerne sted, naturligvis under forudsætning af, at udvidelsen er begrundet med det, som vi nu anser for at være den bedste begrundelse for finansiering af erhvervslivet, nemlig dets forbedring i alle henseender, hvor det gælder om, at det kan løse de opgaver, som vi her i landet må have løst, hvis vi ikke skal sakke agterud.

Dette forslag er imidlertid på dette område et forslag, som går i den rigtige retning, og man må ikke tro, at det er noget vilkår for mit partis tilslutning, at de 15 pct. bliver sat i vejret. Min bemærkning er gjort for at henlede opmærksomheden på, at vi vil have lov til at drøfte spørgsmålet med den højtærede minister i udvalget.

Jeg betragter det også som et bidrag til at skabe rigere muligheder for at løse et af de problemer, som vi kommer til at beskæftige os med i det høje ting i den kommende tid, finansieringen af boligbyggeriet, idet lovforslaget åbner en videre adgang for anbringelse af forsikringsmidler i fast ejendom — naturligvis med alle de forsigtighedsforanstaltninger, som det er berettiget at kræve iagttaget, når det gælder

midler, som man i den grad bør have sikkerhed for tilstedeværelsen af, som tilfældet er med forsikringsmidler.

Jeg gjorde før en bemærkning om minimumskravene til den kapital, som bør være til stede ved stiftelsen af et forsikringsselskab. Jeg forstår, at det her drejer sig om en ajourføring, en pristalsregulering, eller hvad man vil, men jeg har erfaringer, der siger mig, at man godt for visse branchers vedkommende og for visse organisationsformers vedkommende kunne være gået et skridt videre med noget mere skærpede krav til kapitalens størrelse. Det er med forsikringsselskaber som med flyvning: farerne lurer jo i starten. Forsikringsselskaber, der startes på et spinkelt kapitalgrundlag, kan nemt komme til at forlise eller i alt fald nemt komme til at ty ind under forsikringsrådets meget opmærksomme tilsyn ved at forsluge sig i starten, ved at bruge for mange af selskabets midler til akkvisition, til at oparbejde en portefølje, og jo spinklere kapitalen er, des mere pågående er muligvis akkvisitionen. Dette, at en enkelt person er i stand til med en relativt lille kapital at starte et forsikringsselskab, frister let til at gå for hårdt på, når det gælder om at tegne forsikringer, og at være for hårdhudet, når hensynene til en loyal skadesopgørelse skal iagttages. Det er også et af de problemer, som vi gerne vil have lejlighed til at drøfte med den højtærede handelsminister.

I øvrigt er vi naturligvis tilfreds med, at man ligesom søger at pudse de tilsynsregler op, vi har, for så vidt angår de gensidige selskaber. Det er vel stort set en gentagelse af den tilstand, der råder i den nuværende lovgivning, som man ønsker at overføre til den fremtidige, denne opdeling af gensidige selskaber i dem, der bør være under tilsyn, og dem, der er af en sådan karakter, at man mener, at de ikke behøver at være under tilsyn. Jeg tror, at man i et folketingsudvalg bedre kan gennemgå arten af de forsikringsselskaber, som ikke er under tilsyn efter disse bestemmelser, og måske man vil nå til det resultat, at det vil være rigtigt at overføre nogle flere af dem til at være under tilsyn.

Men heller ikke dette så lidt som noget andet, jeg har sagt, er vilkår eller betingelser for mit partis medarbejderskab på

[Aksel Møller.]

denne lovgivning. Det er blot problemer, som vi synes man skal gennemgå, inden disse lovforslag forlader det høje ting.

Det er jo klart, at set fra mit og mit partis synspunkt kan man praktisk talt aldrig beskæftige sig med disse ting uden at få en fornemmelse svarende til den, det ærede medlem hr. Paabøl gav udtryk for vedrørende statsanstalten for livsforsikring, og den fornemmelse må jo på en eller anden måde bekræftes eller afkræftes under de forhandlinger, som skal finde sted i udvalget. Jeg finder i alt fald, at man med megen ret kan diskutere, om statsanstalten for livsforsikring har en sådan form, at konkurrencen med andre selskaber er rimelig.

Måske burde jeg allerede som indledning til de få bemærkninger, jeg har at gøre, have takket for den tanke, at de to store forsikringsformer, skadesforsikringsformen og livsforsikringsformen, nu finder deres placering i den samme lov, og for, at aktieselskabslovgivningens regler optages heri i en tillempet form, egnet til at dække forsikringsselskabernes situation. Jeg burde vel også have takket for, at man i denne lovgivning også prøver på at gøre den dispensation, som vi siden 1940 har haft for opgørelsen af fondsmidlerne, til lov.

Begge de tidligere ærede ordførere har beskæftiget sig med rådsformand Koføeds mindretalsbetænkning. Jeg nærer ikke helt den samme opfattelse, som de to ordførere synes at have — det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen mere udtalt end det ærede medlem hr. Paabøl. Jeg finder, at de svingninger, som vi igennem det sidste årti har oplevet på obligationskursernes område, i høj grad taler for den bestemmelse, som er foreslået i lovforslagene. Man må jo huske, at det ikke blot er en bestemmelse, som virker konsoliderende, når kurserne falder, men det er også en bestemmelse, som forhindrer, at kursstigninger alt for hurtigt og let kommer til at kaste en optimistisk farve ind over et forsikringsselskabs regnskab. Den nuværende udvikling, som vi vil håbe holder sig et stykke tid fremover, viser jo, at obligationskurserne også kan gå op, og i så fald er reglen om gennemsnitskurser egnet til at holde lidt igen på en alt for hurtig og derfor ikke ønskelig tilpasning af kursniveauet.

Jeg har nok set, at rådsformand Koføed nærer forventninger om, at et velkonsolideret forsikringsselskab altid har en så stor kursreguleringsfond, at den er tilstrækkelig til at klare disse svingninger. Selvfølgelig kan det godt være, at der findes sådanne forsikringsselskaber; men når jeg tænker på den køretur, som obligationskurserne har foretaget i tiden siden 1950, er der vist ikke ret mange forsikringsselskaber, selv blandt de mest velkonsoliderede, der har haft kursreguleringsfonds så stærke, at man ikke også har set disse kursreguleringsfonds forsvinde, opædt af kursfaldet. Jeg tror derfor, det er et spørgsmål — deri er jeg enig med min ærede forgænger på talerstolen — som vi må drøfte i udvalget, og hvorom man ikke på forhånd tør indtage en alt for kategorisk stilling.

Alt i alt betegner disse to lovforslag således efter min opfattelse et fremskridt, og jeg synes, der ligger et stort og meget dygtigt kommissionsarbejde bag dem, hvorunder man har overvejet den gældende lovgivnings bestemmelser. Det er som sagt karakteristisk for disse bestemmelsers kvalitet, at langt de fleste er blevet stående i den lovgivning, der nu finder sted; de er blevet vejet af kommissionen og efterprøvet i handelsministeriet, men de er altså stort set fundet tunge nok til fortsat at kunne danne grundlaget for forsikringsvirksomhed. Jeg synes, det er rart at konstatere ved denne første behandling af lovforslagene, at de er fundet så tunge, at socialdemokratiet står bag den højtærede minister i lovforslagets fremsættelse, og at vi dermed bærer endnu en kiste af „Fremtidens Danmark“ til graven.

Baunsgaard: Jeg er i samme lykkelige situation som det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen og det ærede medlem hr. Aksel Møller, idet også jeg under studeringen af dette meget fyldige lovforslag om forsikringsvirksomhed kom til den i hvert tilfælde arbejdsmæssigt glædelige konstatering, at meget af det, der er tale om, er en ajourføring af praksis og en praktisk ajourføring. Jeg må som lægmand sige, at jeg finder det tilfredsstillende, at de hidtilgældende to love er blevet samordnet til ét lovforslag, en sammenlægning, jeg finder rimelig. I øvrigt er de fleste af lov-

[Baunsgaard.]

forslagets enkeltheder teknisk betonede, og jeg skal ikke komme nærmere ind på ret mange af dem her; den betænkning, der er afgivet af det udvalg, der blev nedsat i 1952, synes at bekræfte, at der har været gjort et godt arbejde i udvalget.

Den væsentligste ændring er at finde i lovforslagets § 68 angående anbringelse af midler i forsikringsfonden. Jeg vil gerne give udtryk for min absolutte tilfredshed med, at man nu er kommet ind på reglen om en forholdsvis fri dispositionsret på indtil 15 pct.

Jeg erkender, at det som anført i udvalgets betænkning er rigtigt, at aktiemarkedet er relativt lille, og at interessen tilsyneladende ikke hidtil har været overvældende, men jeg vil føje til, at vi skulle da meget gerne få et langt større marked i forbindelse med den nødvendige udvikling af industrien. Man kan i den forbindelse godt tænke på, at produktionsstigningen i industrien var for lille også i 1957, og det kunne i øvrigt nok give anledning til nogle mere filosofiske økonomiske betragtninger, men jeg skal lade dem ligge, da dette lovforslag imødekommer det, som jeg finder påkrævet.

Jeg er tilfreds med de 15 pct., man her giver tilladelse til under forskellige former at anbringe i erhvervslivet; der er nævnt aktier, og det vil vel nok blive her, den største interesse samler sig, men der kan også tænkes andre placeringer, såsom udlån til andelsselskaber og andet. Jeg er tilfreds med dette og bedømmer det således, at man i hvert tilfælde ikke er kommet for tidligt med denne ændring. Jeg må her sige, at aktier er i almindelighed ikke så risikobetonede, som det sædvanligt er antaget.

Hvad angår spørgsmålet om udvidelse af anbringelsesretten, er jeg enig i den linje, der er lagt an med hensyn til udlån af midler mod pant i fast ejendom. Det er dog et spørgsmål, om man ikke her har været i overkanten af det nødvendige med hensyn til forsigtighed, når man anfører to tredjedele af vurderingssummen som grænse. Jeg tror, der har været og er meget berettiget i anklagerne mod kredit- og hypotekforeningerne for ikke at følge med tiden. Hvis forsikringssselskabernes midler her skal kunne øve en indsats, ja, så vil

det formentlig ske, enten ved at de træder ind efter en kreditforeningsprioritet, eller ved at man samlet vil kunne yde væsentligt mere i lån, og der er jo ikke megen risiko forbundet med den form for byggeri, som lovforslaget her tager sigte på. Jeg tror derfor, vi i udvalget alligevel skulle overveje, om man dog ikke kunne gå lidt højere op med grænsen end de nævnte to tredjedele.

Endelig vil jeg gerne sige lidt om de udenlandske forsikringsselskaber. Jeg er absolut tilfreds med, at man her opretholder Danmarks hidtidige stilling som et af de lande, der er mest liberalt over for udenlandske forsikringsselskaber. Jeg er enig med ministeren i, at enkeltheder bedst kan drøftes i udvalget, men måske er det et spørgsmål, om det er helt berettiget at opretholde korrespondentvirksomheden for udenlandske selskaber, det vil i denne forbindelse sige Lloyd. Det er muligt, det er det, men det er alligevel nok en af de ting, man skal overveje i udvalget; f. eks. om man ikke her skal nøjes med en bestemmelse om en overgangsordning.

Hvad angår det andet lovforslag, forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser, må jeg med det samme sige, som jeg sagde om det første forslag, at jeg er særdeles tilfreds med, at den højtærede ministers optimisme har sejret også her, så der gives mulighed for friere anbringelse af 15 pct. af de midler, der skal tjene til dækning af en pensionskasses forpligtelser. Det forekommer mig, at selv om der er meget rigtigt i de fremførte argumenter imod den frie stilling, er alligevel argumenterne for den frie stilling de mest tungtvejende, og jeg er derfor særdeles tilfreds med forslaget. Den fornødne sikkerhed er vel nok det væsentligste, men det tager man også rimeligt og fuldt hensyn til. Der er skabt sikkerhed imod eventuelt magtmisbrug fra virksomhedernes side over for pensionskasserne.

Selvfølgelig er sikkerheden for pensionskasserne det vigtigste, men man skal jo også se på bestræbelserne for at skabe lidt mere værdifasthed. Man må, synes jeg, holde fast ved, at denne form for opsparing ligesom al anden opsparing har to formål: dels at virke forbrugsbegrænsende, når det er påkrævet, dels at skabe den fornødne kapital til aktiv indsats i erhvervslivet,

[Baunsgaard.]

når det er nødvendigt set fra samfundets side, og så er det vel nok nødvendigt, at man ikke har strengere regler, end at de rummer en vis arbejdsfrihed for pensionskasserne. Dette krav tror jeg altså forslaget her imødekommer, og derfor hilser jeg det med glæde. Det gør jeg så meget mere, som netop pensionskasserne jo repræsenterer en indsats fortrinsvis fra funktionærernes side, hvor man for mig at se stærkest møder det fra en stor befolkningsgruppe, som enhver regering til enhver tid har bedt om: viljen til opsparing. Den har funktionærerne vist gennem deres pensionskasser, og så forekommer det mig, at man må give disse kasser mulighed for at arbejde forholdsvis frit og sådan, at der kan gøres et vist forsøg på at finde en vej henimod værdifasthed. Jeg er altså absolut tilfreds med tendensen i dette og finder ikke, at de 15 pct. er for optimistisk en vurdering, og kan give det min tilslutning.

Jeg bemærkede, at det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen lovede en særdeles villig behandling, men var mere forbeholden over for en hurtig behandling. Det er jeg enig i, for så vidt som jeg er tilhænger af en grundig behandling, men jeg vil dog alligevel sige, at det forekommer mig, at udvalgets betænkning tyder på et grundigt arbejde, således at vi med nogenlunde tryghed kan bygge på de oplysninger, det har indhentet, og ikke behøver at gentage det arbejde, der her er gjort. Derfor vil jeg tilsige en meget villig behandling, og jeg tror også, jeg tør forudsige en forholdsvis hurtig behandling.

Niels Andersen: Det foreliggende forslag til lov om forsikringsvirksomhed omfatter både livsforsikringsvirksomhed og skadesforsikringsvirksomhed, idet man foreslår at samle bestemmelserne i de gældende love i én lov.

Tilsynet med skadesforsikringsselskaber blev indført ved lov af 2. maj 1934, og denne lov er siden da ikke undergået væsentlige ændringer. Det er derfor rimeligt, at de erfaringer, man har indhøstet i den forløbne tid, kommer til udtryk gennem en revision af loven.

For livsforsikringsselskabernes vedkommende synes der på grund af nogen kritik

at være grund til revision af de selskabsretlige bestemmelser som bestemmelserne om anbringelsen af de til forsikringsfonden svarende midler. Vedrørende det sidste spørgsmål kan der være grund til at hæfte sig ved, at reglerne om, på hvilken måde de til forsikringsfonden svarende midler skal anbringes, ikke er undergået større ændringer siden 1904. Disse bestemmelser lægger hovedvægten på at sikre selskabernes betalingssevne, og derfor er midlerne for tiden anbragt i statsobligationer, kreditforeningsobligationer o. lign. I de senere år har der været tanker fremme om at lempe reglerne om midlernes anbringelse, navnlig med henblik på anbringelse i aktier og i fast ejendom. Der er i denne forbindelse blevet peget på muligheden af, at der gennem pengeanbringelser af denne art kunne ske en tilnærmelse til værdifasthed, som til en vis grad kunne afbøde virkningerne af en forringelse af pengenes købekraft. De foreliggende oplysninger tyder imidlertid på, at de danske livsforsikringsselskaber for tiden kun i meget begrænset omfang har mulighed for med fordel at placere i aktier i stedet for i obligationer.

På den anden side må det erkendes, at forholdene i den kommende tid vil kunne undergå ændringer, som måske vil øge aktiemarkedet i forhold til obligationsmarkedet og derved øge mulighederne for, at selskaberne kan foretage en del af deres placeringer i aktier. Der kan derfor være grund til at ændre lovreglerne allerede nu, såfremt det kan ske uden tilsidesættelse af det sikkerhedsprincip, som de nugældende lovregler bygger på. Det vil efter den foreliggende kommissionsbetænkning ikke være uforeneligt med det krav om soliditet, som må stilles til forsikringsselskaberne, at åbne adgang for selskaberne til en noget friere placering af midlerne end hidtil, idet man jo må forvente, at selskabernes ledelse fortsat vil bestræbe sig for at anbringe deres kapital på en hensigtsmæssig og for forsikringstagernes interesser tjenlig måde.

Ud fra disse betragtninger må det derfor være tilfredsstillende, at det foreliggende lovforslag, såfremt det bliver gennemført, åbner adgang til at anbringe indtil 15 pct. af de til dækning af forsikringsfonden afsatte midler på anden måde, end de hidtidige regler har foreskrevet. Af hensyn til den

[Niels Andersen.]

investeringstrang, hele vort erhvervsliv i øvrigt lever under, må det endvidere håbes, at den foreslåede ændring af forsikrings-selskabernes friere dispositionsret må betyde, at der herved åbnes nye muligheder for vort erhvervsliv for at få kapitalbehovet dækket.

Ud fra disse betragtninger vil retsforbundet medvirke til en gennemførelse af såvel lovforslaget om forsikringsvirksomhed som lovforslaget om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser.

Alfred Jensen: Det er jo store og omfattende lovforslag, vi har til behandling. Ingen af de foregående ærede ordførere har følt sig foranlediget til at tage de forskellige områder op, til trods for at der er rigelig taletid, og det siger mig, at man kun har taget de spørgsmål op, som man syntes det var mest påkrævet at behandle i denne forbindelse. De bemærkninger, jeg skal gøre ved behandlingen af de to lovforslag, vil da også handle om det, som jeg mener er det vigtigste.

Det vigtigste for mig er den sikkerhed, der bydes de forsikrede. Grunden til at vi skal have en lovgivning på dette område, må vel være, at man vil sikre, at de forsikrede ikke udnyttes groft, og at der skabes garanti for, at den risiko, folk udsætter sig for, ikke bliver alt for stor. Hvis det er hensigten, vil jeg gerne spørge, om det er rimeligt i en sådan lov at undlade at fastslå, at de, der kontraktligt indlader sig med et forsikringsselskab — i hvert fald når det drejer sig om et nyt forsikringsselskab — skal have garanti for, at de får de fulde beløb udbetalt. I kapitel XIII i lovforslaget om forsikringsvirksomhed forudses det, at der kan ske en reduktion. Det må dog være rimeligt, at der, når en mand opfylder de forpligtelser, han kontraktligt har påtaget sig, ved punktligt at betale sine præmier, så også på en eller anden måde skabes garanti for, at han ikke udsættes for, at de penge, som han ventede at få, en skønne dag er blevet betydeligt færre i

kroner og øre, end der blev lovet ham, da han tegnede forsikringen.

Jeg rejser spørgsmålet, fordi det er aktuelt. Det er aktuelt, efter at Kreditbanken er trådt i likvidation. I forbindelse hermed rejser sig også spørgsmålet om det rimelige i, at den mand, der sparer af sine små midler, som i blind tillid sætter penge ind i en bank, skal udsættes for, at hans beløb skæres ned — jeg ved ikke, hvor langt ned det bliver i tilfældet Kreditbanken. Det er rimeligt, at man rejser spørgsmålet om sikkerhed mod, at sparede midler på den ene eller den anden måde antastes gennem spekulation. Når det offentlige opfordrer folk til at spare, må man også sørge for, at sparerne får sikkerhed. Vi ved jo, at det i forvejen er så som så med fordelene ved at spare, fordi pengene bliver mindre værd takket være den inflatoriske udvikling, som staten ikke kan siges at være helt uskyldig i. Kommer hertil, at man ikke engang kan regne med at få de kroner og øre, man har stillet efter, siger det sig selv, at der er et problem her, og derfor rejser jeg spørgsmålet om at skabe en sådan sikkerhed.

Nu ved jeg meget vel, at man over for mig vil sige: ja men det er jo dog kun et enkelt tilfælde, og den slags ting sker så sjældent. Man vil vel oven i købet spørge mig, om jeg kan nævne et forsikringsselskab, hvor det er gået sådan. Det kan jeg ikke; men det er også for sent at kaste brønden til, når barnet er druknet, og netop på baggrund af den spekulation, der er afsløret i forbindelse med Kreditbanken, synes jeg, det er rimeligt her at rejse spørgsmålet om sikkerheden. Når vi faktisk er kommet så vidt, at vi giver forsikrings-selskaberne større mulighed for at spekulere med pengene, altså mulighed for at udsætte sig for større risiko, er det dog rimeligt, at dette spørgsmål rejses. Nu vil man altså tillade, at forsikringsfondens midler i større omfang end før udlånes til anbringelse i bygninger, og alene det, at man vil tillade større udlån i hypotekforeningsobligationer, betyder jo en større belastning — enhver

[Alfred Jensen.]

ved, at pengene her er anbragt længere ude, end det hidtil har været tilladt — og når man endda påtænker at tillade selskaberne at gå længere, bliver risikoen endnu større. Retten til at anbringe midler i aktier betyder også forøget risiko.

Det er jo ikke sådan i vort land — og heller ikke andre steder, hvor man lader det frie initiativ spille — at der ikke er nogen risiko for den almindelige borger; det er der jo i høj grad. Vi har vel endnu ikke oplevet noget eftersmæk efter den højkonjunktur, vi har bevæget os i, og jeg ved heller ikke, om vi vil komme ud for noget lignende som det, vi oplevede efter første verdenskrig; men jeg ved i hvert fald, at der ikke er grund til at give mere mulighed for spekulation, end der allerede findes.

Vi har derfor de største betænkeligheder ved en udvidelse som den, der er foreslået på dette område. Så vidt vi kan se, vil man her give spekulatøren friere løb, end den hidtil har haft, og det vil, som jeg allerede har sagt, betyde større risiko for de forsikrede.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller var glad for, at man ikke i 1945 fik realiseret tanken om en nationalisering af forsikrings-selskaberne. Jeg ved ikke, hvorfor man skal glæde sig derover. Jeg har ikke indtryk af, at de forsikrede har tjent på det. Når det derimod drejer sig om dem, der spekulerer i forsikrings-selskaber, er det vel rigtigt, at de har tjent på det. Men hidtil har jeg altså ikke hørt noget som helst, der kunne tale for, at man ikke skulle have foretaget den nationalisering, som blev beskrevet i „Fremtidens Danmark“.

Jeg er for øvrigt enig med det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen i, at man ikke skal stile efter at få oprettet flere livsforsikrings-selskaber. Jeg kan godt sige, at jeg ønsker så få som muligt; men jeg ville i virkeligheden hellere sige det stærkere, jeg ville hellere sige, at det var rimeligt, om vi kun havde ét livsforsikrings-selskab; jeg ved ikke, om det ikke også lå i det ærede medlems bemærkninger, at det i og for sig var nok med ét selskab. Vi har den opfattelse, at livsforsikringsvirksomhed og tegning af alle de lovpligtige forsikringer ikke burde gøres til genstand for privat spekulation, men i stedet være statsfore-

tagender. Og her tænker jeg ikke i første række på, at staten derigennem ville få penge til rådighed; jeg tænker mere på de fordele, de forsikrede ville få derved.

Jeg kan ikke se, at man kan komme uden om at beskæftige sig med denne tanke, når nu lovforslagene kommer til behandling i et udvalg; og det mest rimelige ville vel være, om man i første omgang sigtede efter at få al livsforsikring draget ind under statsanstalten for livsforsikring. Jeg vil ikke tro, at der ud fra de forsikredes synspunkt kan rejses nogen saglig indvending mod dette. Da vi i december måned behandlede et lovforslag angående forholdene for dem, der er forsikret i statsanstalten for livsforsikring, bemærkede jeg mig, at finansministeren mente, at man også burde tage nationaliseringsspørgsmålet op, når man endelig ville behandle livsforsikrings-selskabernes forhold.

Det ærede medlem hr. Paabøl rejste spørgsmålet om de private selskabers adgang til at konkurrere på lige fod med statsanstalten for livsforsikring og ønskede dette spørgsmål behandlet i udvalget. Jeg kan heller ikke se rettere, end at man må tage dette op i udvalget og tage stilling til det, og jeg tror, det ærede medlem hr. Aksel Møller er for tidligt på færde, når han vil bestille gravøl til denne del af „Fremtidens Danmark“. Jeg tror, det ærede medlem bør vente lidt med det, for dette spørgsmål er ikke taget af dagsordenen, tværtimod må det rejses igen på en sådan måde, at det bliver løst.

Jeg håber, at man vil tage disse mine betragtninger med ind i overvejelserne, når udvalget foretager sin gennemgang af de to foreliggende lovforslag. Vi er velvilligt indstillet over for lovforslagene, men jeg udtaler håbet om, at man ikke alene vil se med sympati på tanken om at drage livsforsikrings-selskaberne ind under statsanstalten for livsforsikring, men at man også vil komme med de fornødne forslag i så henseende, så dette spørgsmål kan blive bragt ud af verden til gavn for de forsikrede og vel også til gavn for samfundet som helhed.

Handelsministeren (Philip): Det er med stor glæde, jeg har hørt på drøftelserne her i dag. Der har jo gennem hele forhandlingen

[Handelsministeren.]

lydt et ønske om, at denne lovgivning kunne gennemføres, og man har fra alle sider erklæret sig villig til at medvirke til, at et resultat kunne nås. Jeg tror også, man kan drage den almindelige konklusion, at der har været et ønske om, at vel skulle behandlingen være grundig, men man skulle også se, takket være den grundige forbehandling, at nå frem til et resultat inden for en nogenlunde rimelig tid. Når man efter drøftelserne i dag kan nære håb om, at lovforslagene skal kunne gå nogenlunde glat gennem udvalget, synes jeg også, man må have lov til at drage den konklusion af forhandlingen, at det skyldes det meget grundige kommissionsarbejde. Også jeg finder, at der er udført et overordentlig godt forarbejde af kommissionen, og jeg føler trang til at bringe denne en tak for det arbejde, der her er udført. Det forhindrer selvfølgelig ikke, at forslagene nu skal gennem en meget grundig behandling i udvalget, og der er jo allerede i dag fra forskellig side fremført en række betragtninger, en række momenter, som nødvendigvis må gennemdrøftes i det kommende udvalg.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller trak baggrunden for denne lovgivning frem, og jeg tror, det ærede medlem har ret i, at det først og fremmest er den økonomiske udvikling, som er årsag til, at lovforslaget om forsikringsvirksomhed nu foreligger. Det er de ting, der er fæstnet i § 68, som mere end noget andet bevirker, at dette lovforslag fremkommer nu, men man må vel dog også sige, at det egentlig er et område, hvor der har været en noget spredt lovgivning, noget spredte regler, i visse henseender en noget forældet lovgivning, og at det er nyttigt, at man nu får hele dette store område samlet under én stor lov.

Det har ikke mindst fra det ærede medlem hr. K. Axel Nielsens side været fremhævet, at man burde se mere på de forslag, som er kommet fra mindretallets, fra rådsformand Koføeds, side. Jeg tror, det er rigtigt, at vi tager disse spørgsmål op i udvalget, og det vil der utvivlsomt blive god adgang til.

Hovedspørgsmålet har imidlertid været adgangen til at anbringe indtil 15 pct. af fonden i andet end de traditionelle midler. Jeg mener at kunne konstatere, at hovedtendensen — bortset fra den, der

kom til udtryk fra det ærede medlem hr. Alfred Jensen — har været, at man nærmest anså de 15 pct. for et lidt for lavt tal. Det ærede medlem hr. Paabøl var måske en lille smule skeptisk, jeg tror, han samtidig nævnedes indflydelsen på kurserne; men alligevel må man vel sige, at hovedtendensen har været, at man nærmest synes, at kommissionen, og derefter handelsministeriet, har været for lidt dristig. Jeg skal stille mig meget velvilligt med hensyn til en drøftelse, om man skulle være noget mere dristig på dette område.

Når jeg mener, der kunne være grund til at overveje, om man skulle være noget mere dristig, hænger det sammen med det, som også har været nævnt af flere af de ærede ordførere i dag, nemlig at det er ønskeligt at skabe en større efterspørgsel efter danske aktier. Det er klart, at man ikke får større investeringer i et land, fordi der er større muligheder for at sælge aktier; det er andre ting, der spiller ind her og er afgørende, men det er også klart, at det har sin betydning, at der er et aktiemarked. Danmark er vel karakteriseret ved, at vi i sammenligning med vore nabolande, lande af lignende struktur som vort, har et forholdsvis beskedent aktiemarked; og kan lovforslaget virke med til, at den side af investeringsspørgsmålet kan blive lidt bedre løst end før, vil jeg i alt fald hilse det med glæde. Det ærede medlem hr. Aksel Møller har ret i, at satsen 15 pct. er noget, man er kommet til ved en skønsommæssig overvejelse; her er et område, hvor man ligesom ikke kan nå frem til noget eksakt rigtigt.

Fra flere sider, først og fremmest fra det ærede medlem hr. Paabøl, har man været inde på spørgsmålet om statsanstalten for livsforsikring. Det er selvfølgelig et spørgsmål, som kan drøftes i udvalget, men jeg håber dog, man vil være enig med mig i, at det først og fremmest er et spørgsmål om forholdet over for finansministeriet, og først og fremmest et skattespørgsmål, og jeg vil henstille til det ærede medlem hr. Paabøl, at dette specielle spørgsmål ikke kommer til at sinke udvalgsarbejdet.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen var inde på, om man ikke kunne indføre en direkte garanti for de forsikrede. Jeg må i den forbindelse nævne, at når vi har tilsyn med forsikringsvirksomhed, er det

[Handelsministeren.]

jo dog for at skabe den størst mulige sikkerhed for de forsikrede. Der er her en tydelig analogi med de tilsyn, vi har med pengeinstitutterne, og det forekommer mig, man må sige, at forsikringsselskaberne hidtil har været forskånet for lignende tilfælde som det, der desværre er indtruffet for nylig i bankverdenen, i hvilken sammenhæng man dog må tilføje, at det er mange år siden, noget tilsvarende er sket.

Når det ærede medlem hr. Baunsgaard var inde på betragtningen om, at man skulle sætte grænsen for anbringelse i fast ejendom op over de to tredjedele, er det vel et spørgsmål af lignende karakter som det, om de 15 pct. er tilstrækkeligt. Det forekommer mig, at de to ting ligger på linje med hinanden, og at vi kan overveje, om dette tal skal være lidt større eller lidt mindre.

Jeg vil slutte med at takke for de tilsagn, der er kommet fra de ærede ordførere om velvillig behandling, og udtrykke håbet om, at vi efter en grundig udvalgsbehandling må kunne se en ny lovgivning på dette område, inden alt for lang tid er gået.

K. Axel Nielsen: Jeg vil gerne henlede det ærede medlem hr. Aksel Møllers opmærksomhed på, at jeg i mit første indlæg nævnte netop spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelsen i lovforslagets § 8, stk. 3, bør opretholdes, den bestemmelse, hvori det hedder, at godkendelse af et nyt selskab ikke kan nægtes med den begrundelse, at der ikke er behov derfor. Jeg sætter et spørgsmålstegn ved, om det i vor tid bør være sådan, at den bestemmelse opretholdes, og jeg henledte opmærksomheden på, at noget tilsvarende kun findes i Norge. Jeg tror ikke, jeg er slet så imponeret over alt, hvad der trives her i landet under navn af forsikringsselskab, som det ærede medlem. Mån ikke en rationalisering kunne medføre besparelser for befolkningen, og mon ikke denne erhvervsgren kunne organiseres således, at vi kom nærmere til det mål, som bør være målet for al forsikringsvirksomhed, at folk har de forsikringer, de har behov for, og ikke flere, og at de har dem til de billigst mulige præmier?

Men så vil jeg gerne føje til, at vi her i Danmark har det sådan, takket være

konkurrence med statsanstalten og de kooperative selskaber på livsforsikringsområdet og med de store gensidige selskaber på skadesforsikringsområdet, at vi har mulighed for at tegne forholdsvis billige forsikringer. Men der findes også selskaber, der, takket være agents ofte forbløffende evne til at få folk til at skrive under på snart sagt hvad som helst, tegner for dyre forsikringer, overflødige forsikringer, mangelfulde forsikringer.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller var ikke betænkelig ved at lade skadesforsikringsselskaberne operere med gennemsnitskurserne ved opstilling af deres regnskab. Det ligger sådan, at for livsforsikringsselskabernes vedkommende er der ingen tvivl, for de sælger aldrig deres obligationer, men lader dem ligge, til de udtrækkes. Men kan man sige det samme om skadesforsikringsselskaberne? Det tvivler jeg om. Mon ikke de kan komme ud for nødvendigvis at måtte sælge af deres beholdning? Dertil kommer, at når man skal bedømme et aktieselskabs aktiers værdi, så har det betydning, at man ved, på hvilket grundlag dette selskabs regnskab er opstillet, men det behøver ikke at fremgå af regnskabet, om obligationerne er optaget til gennemsnitskurser, eller de ikke er det, eller om de er optaget til gennemsnitskurser for 2, 3, 4 eller 5 år. Det er klart, at oplysninger herom er såre vigtige for en reel bedømmelse af aktiernes værdi; og de, der køber disse aktier, må dog have et naturligt krav på at kunne bedømme aktiernes værdi. Derfor vil jeg gerne have det spørgsmål undersøgt. Jeg har ikke i mit første indlæg taget stilling til dette spørgsmål. Jeg synes, det er vigtigt.

Aksel Møller: Jeg har i og for sig ikke mange bemærkninger at gøre i anledning af, hvad andre ordførere har sagt, efter at jeg havde ordet før. Til den højtærede handelsminister har jeg i alt fald ikke andet at sige, end at det, vi oplever i dag, er jo et lovgivningsarbejde, som er forbilledlig grundigt forberedt. Det falder mig ind, at det i og for sig ville være lykkeligt, om vi på langt flere områder lod kommissionsbehandling gå forud for lovgivningsvirksomheden i dette høje ting. Man ser, hvordan man f. eks. i Sverige

[Aksel Møller.]

praktisk talt har sat i system, at der forud for den parlamentariske behandling af en sag er gået et af sagkundskaben udrettet forarbejde. Vi befinder os desværre i denne tid på vej ind i noget andet, bort fra dette i og for sig gode princip. Det er, ligesom kommissioner ikke længere er så værdsat i den høje regering, som de har været tidligere, og at kommissionsarbejder afbrydes på tidspunkter, hvor der egentlig snarere burde have været en hilsen fra ministeren om at fremskynde arbejdets afslutning og ikke en meddelelse om, at kommissionen ikke behøver at arbejde længere på den sag. For under alle omstændigheder undgår man dog igennem kommissionsarbejde, at det høje ting skal lovgive på et grundlag, som er mere tilfældigt tilvejebragt.

Jeg opfattede det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen på den måde, at han mente, der var meget at rationalisere i forsikringsvæsenet, men at han fandt, at konkurrencebetingelserne i forsikringsvæsenet var af den karakter, at præmierne var relativt lave her i landet. Jeg kan bedyre det ærede medlem, at den konkurrence, som han talte om, og som er virkelig levende, også nok skal finde frem til rationalisering skridt for skridt og vel allerede på betydelige områder har medført rationalisering. Der er lang, lang vej fra rationalisering til socialisering. Det, jeg tænkte på, da jeg kastede blikket tilbage til den tid, da „Fremtidens Danmark“ endnu kunne sendes rundt med venlige dedikationer, var socialisering, og jeg er selvfølgelig godt tilfreds med, at vi her i landet er nået til en anden erkendelse. Jeg forstår på det ærede medlem, at det nu bliver det spor, lovgivningsarbejdet kommer til at foregå i på dette vigtige område et langt stykke tid fremover, og forhåbentlig vil det blive et varigt træk i dansk samfundsliv, at forsikringsvæsenet drives på privat grundlag.

Jeg plejer ikke at gøre mange bemærkninger til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, men jeg kan nu ikke helt tilbageholde en bemærkning til ham ved denne lejlighed. Jeg synes nemlig, at dagen har bragt andre fremskridt end bare det med „Fremtidens Danmark“. Dagen har bragt

det besynderlige fremskridt, at man har hørt en kommunist tale fra denne talerstol om garanti for sparere, tilmed for sparere, som har fået 7 pct. i rente af deres penge. Det lover jo godt for, at det kommunistiske parti måske kan nærme sig den almindelige opfattelse i dette høje ting, at det ikke er nogen forbrydelse mod samfundet at sætte penge på rente.

Alfred Jensen: Den udvikling, det ærede medlem glæder sig over, er faktisk ikke nogen udvikling, fordi vi har haft de synspunkter gennem alle de år, jeg har været herinde. Jeg har ved adskillige lejligheder påtalt det urimelige i, at man taler om opsparing og om at animere folk til opsparing uden at være opmærksom på, at man bør sikre dem, der sparer. Det har jeg sagt ved adskillige lejligheder, så der er ikke noget som helst nyt i det.

Der lå i mine bemærkninger om Kreditbankens sparere ikke noget ønske om at garantere dem 7 pct. i rente af deres penge. Der lå deri blot, at når folk i blind tillid til en banks stabilitet går hen og sætter penge ind, må der være sikkerhed for, at de ikke snydes og bedrages. Jeg troede, at vi havde sikkerhed derfor gennem den bestående banklovgivning, men jeg forstår, at det ærede medlem mener, at det ikke er nødvendigt, at vi har en sådan sikkerhed, når folk begiver sig ud på spekulationens vej.

Jeg har forstået, at de to lovforslag, vi her behandler, men navnlig det om forsikringsvirksomhed, tager sigte på at give dem, der sparer op under disse former, en garanti for, at de for det første ikke udnyttes urimeligt, og at de for det andet får de penge, de skal have. Det er derfor, jeg har rejst det spørgsmål, om man giver tilstrækkelig sikkerhed for en, skal vi sige kulant behandling af de forsikrede blot derved, at der har været noget, der hedder statsanstalten og de kooperative forsikringsanstalter, som har påført de private en konkurrence, så vi har en rimelig forsikringsordning, eller jeg vil hellere sige en rimelig forsikringspræmie. Det erkendes dog også af det ærede medlem hr. Aksel Møller, at der endnu er noget tilbage, inden vi er nået til vejs ende med rationaliseringen — ja, jeg forstår det sådan, at rationalisering

[Alfred Jensen.]

vil sige, at man skærer unødige ting fra. Det er rigtigt, det varer noget, inden vi kommer til vejs ende dér.

Det er nævnt her, at agenter lister folk til at skrive under på urimelige betingelser, men det kunne også nævnes, hvordan agenter, repræsenterende forskellige firmaer, går og kaprer forsikrede fra andre selskaber, når det drejer sig om lovpligtige forsikringer. Man var allerede i 30'erne kommet så vidt, at man erkendte, at det var rent urimeligt, at det var sådan, og at forsikringsvæsenet faktisk var modent til at blive rationaliseret. Man sagde dengang, hvad jeg mener er korrekt, at hvis alle lovpligtige forsikringer og alle livsforsikringer blev lagt ind under staten — det er det spørgsmål, jeg har rejst, og det er det, der er hovedspørgsmålet — så ville ordningen blive bedre og billigere. Det er klart, at det må den blive — hvis ikke staten selv vil udnytte det.

Det er klart, at det kan tilrettelægges på en sådan måde, at ingen konkurrerende foretagender vil være i stand til at komme ned på de samme billige præmier og de samme ydelser som et sådant stort foretagende. Ja, man kan selvfølgelig komme ud for konkurrence, der bringer likviditeten i fare, men det er rigtigt, at det, vi skal finde frem til, er sunde og gode betingelser, og dér gad jeg se den, der vil bestride, at et statselskab, der udelukkende tager hensyn til de forsikrede, er den bedste løsning af dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Aksel Møller: Hvis det ærede medlem havde fulgt forsikringslivets udvikling gennem den sidste menneskealder, og hvis han kendte noget virkeligt til det, ville han have lagt mærke til, hvilken disciplin Assurandør-Societetets Komité holder med hensyn til alt det, der hedder god forsikringsskik. Det vil føre for vidt i dag at gå i enkeltheder, i hvert fald i en kort bemærkning.

Jeg beklager meget, hvis det har undgået min opmærksomhed, at Karl Marx' anti-pati mod at sætte penge på rente er forladt af det kommunistiske parti her i salen.

(Kort bemærkning).

Alfred Jensen: Jeg har vel ikke fra toppen fulgt de bestræbelser, der gøres for at

sikre god forsikringsskik her i landet, men jeg har fulgt dem fra anden side, og jeg må sige, at de absolut ikke er slået igennem på en sådan måde, at man kan sige, at de forsikredes — sparernes og den jævne mands — interesser er varetaget. Det er det, jeg har påtalt her, på samme måde som mit parti altid har gjort det og vil blive ved med at gøre det.

Det er selvfølgelig kedeligt, at det ærede medlem hr. Aksel Møller ikke kender Karl Marx bedre, men det skulle glæde mig, om han af denne lille debat ville tage anledning til at studere disse spørgsmål noget mere, inden han udtaler sig så stærkt og med en sådan sikkerhed om dem. Det er lidet betryggende, at han udtaler sig om sager, som han ikke har undersøgt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Ragnild Andersen, Alfred Jensen, Aksel Larsen og Petra Petersen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring og i lov om offentlig forsorg. (Om udvidelse af dagpengehjælpen før og efter en fødsel til at omfatte alle arbejdende kvinder med indtægt under sygekassegrænsen).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 6. februar, kl. 19 med følgende dagsorden:

1) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om forsikringsvirksomhed og

forslag til lov om ændring i lov om tilsyn med pensionskasser.

[Formanden.]

2) *Forespørgsel til ministeren for udenrigs- økonomi og økonomiministeren af Per Hækkerup m. fl.*

Mødet hævet kl. 15¹⁰.

50. møde.

Torsdag den 6. februar kl. 19.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om optagelse af et statspræmieobligationslån.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af gårs dato anmoder ministeren for offentlige arbejder om, at der af folketinget må blive foretaget valg af 6 medlemmer og 6 stedfortrædere til for tiden fra 1. april 1958 til 1. april 1962 at indtræde i det i § 2, stk. 6, i lov nr. 257 af 27. maj 1950 om omnibus- og fragtmandskørsel med motorkøretøjer omhandlede landsnævn.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om optagelse af et statspræmieobligationslån* på 100 mill. kr.

Den 20. juni i år forfalder det i 1948 optagne præmieobligationslån til tilbagebetaling. Lånet, der er på 100 mill. kr., blev optaget som et led i bestræbelserne for at begrænse pengeregigheden og stimulere opsparingslysten. Så vidt man kan se, nåedes disse mål. Lånets 2 millioner obligationer à 50 kr. blev hurtigt solgt og fik en meget stor spredning ved rationering af salget.

Det er mit indtryk, at folk har været til-

freds med dette lån. Herpå tyder også, at omsætningen på børsen har været relativt lav, og at den børsnoterede kurs på obligationerne har ligget på et højt niveau næsten hele lånets løbetid.

De halvårige præmietrækninger på hver 1,75 mill. kr. har været genstand for megen opmærksomhed og betydelig omtale i dagspressen.

Alt i alt synes man at kunne konstatere, at lånet nyder stor popularitet og af de enkelte obligationsejere opfattes som noget i retning af en fast institution i lighed med Klasselotteriets sedler.

Bl. a. på denne baggrund, men også for at fastholde den opsparing, lånet repræsenterer, samt for at modvirke, at lånets frigivelse giver sig udslag i en forbrugsudvidelse, har regeringen fundet det ønskeligt at søge lånet forlænget for en ny 10-årig periode.

Til forslaget enkelte bestemmelser skal jeg i øvrigt kun fremkomme med følgende bemærkninger.

Når det i lovforslagets § 2 foreslås at optage lånet gennem forlængelse af gyldigheden af de allerede i omløb værende obligationer, er baggrunden dels den, at man derved sparer trykningsomkostningerne til nye obligationer, dels og navnlig den, at det herved formentlig vil opnås, at et større antal obligationsejere fortsat deltager i lånet. Lovforslagets § 2 fastslår i øvrigt, at lånet fortsættes på fuldstændig samme vilkår som hidtil.

Som en følge af, at man tænker sig lånet optaget ved at forlænge gyldigheden af de gamle obligationer, har man i forslaget § 3 ment at måtte understrege, at den obligationsejer, der ikke ønsker at deltage i fremtidige præmieudlodninger i overensstemmelse med obligationernes tekst, skal kunne få obligationernes pålydende udbetalt. Denne ret gælder i hele lånets løbetid.

For at lånet ikke gradvis skal formindskes gennem sådanne indløsninger, har man ved forslaget § 4 ment at burde give finansministeriet bemyndigelse til at overtage disse obligationer og søge dem afsat, hvis markedforholdene måtte muliggøre det, og hvis det i øvrigt findes formålstjenligt.

Da forslaget i sin helhed tilsigter en uændret forlængelse af vilkårene for 1948-lånet, er ved lovforslagets § 5 de for dette